

Suvestinė redakcija nuo 2018-07-01

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2008, Nr. [78-3088](#), i. k. 108301MISAK00D1-357

**LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO
Į S A K Y M A S**

**DĖL APLINKOSAUGOS REIKALAVIMŲ KREMAVIMO ĮMONĖMS APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2008 m. liepos 2 d. Nr. D1-357
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 5 d. nutarimo Nr. 197 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymą“ (Žin., 2008, Nr. [31-1080](#)) 1.2 punktu,

1. T v i r t i n u Aplinkosaugos reikalavimų kremavimo įmonėms aprašą (pridedama).

2. P a v e d u Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos kontroliuoti 1 punktu patvirtinto Aplinkosaugos reikalavimų kremavimo įmonėms aprašo reikalavimų vykdymą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-421](#), 2018-05-29, paskelbta TAR 2018-05-29, i. k. 2018-08630

APLINKOS MINISTRAS

ARTŪRAS PAULAUSKAS

APLINKOSAUGOS REIKALAVIMŲ KREMAVIMO ĮMONĖMS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-155](#), 2016-03-03, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04347

1. Aplinkosaugos reikalavimų kremavimo įmonėms aprašas (toliau – Aprašas) nustato aplinkos apsaugos reikalavimus kremavimo įrenginio projektavimui ir eksploatavimui, išmetamų ir išleidžiamų į aplinką teršalų normas ir reikalavimus monitoringui.

2. Tvarkos aprašo tikslas išvengti ar kiek įmanoma sumažinti neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai vykdant žmogaus palaikų kremavimą.

3. Aprašo nuostatos taikomos Lietuvos Respublikoje įsteigtiems juridiniams asmenims, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje įsteigtiems juridiniams asmenims ar kitoms organizacijoms arba jų filialams, planuojantiems vykdyti ir vykdantiems žmogaus palaikų kremavimą, taip pat jomis vadovaujasi institucijos, kontroliuojančios aplinkos apsaugos reikalavimų vykdymą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-120](#), 2011-02-09, *Žin.*, 2011, Nr. 18-884 (2011-02-12), i. k. 111301MISAK00D1-120

3¹. Įmonės, vykdančios žmonių palaikų kremavimą, privalo informuoti asmenis, besikreipiančius dėl kremavimo paslaugos, ir pagal galimybes atsižvelgti į Aprašo priede pateiktas Aplinkosaugines rekomendacijas dėl kartu su žmonių palaikais kremuojamų karstų, įkapių ir kitų daiktų.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-155](#), 2016-03-03, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04347

4. Kremavimo veiklai gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo ar taršos leidimo nereikia.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-155](#), 2016-03-03, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04347

5. Kremavimo įrenginys projektuojamas ir eksploatuojamas laikantis Apraše nustatytų sąlygų.

6. Šiame Apraše:

6.1. kremavimo įrenginys – krematoriumo techninis įrenginys žmogaus palaikams kremuoti;

6.2. kitos vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme vartojamas sąvokas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-155](#), 2016-03-03, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04347

II SKYRIUS APLINKOS APSAUGOS REIKALAVIMAI KREMAVIMO ĮRENGINIO PROJEKTAVIMUI IR EKSPLOATAVIMUI

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-155](#), 2016-03-03, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04347

7. Projektuojant ir statant kremavimo įrenginį turi būti numatytas išmetamųjų dujų valymas, užtikrinantis, kad nebus viršijamos 13 punkte nustatytos išmetamųjų į atmosferą teršalų ribinės vertės.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-922](#), 2011-11-29, Žin., 2011, Nr. 151-7132 (2011-12-10), i. k. 111301MISAK00D1-922

8. Kremavimo įrenginio išmetamosios dujos turi būti išleidžiamos per kaminą, kurio aukštis apskaičiuojamas atsižvelgiant į žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos reikalavimus, kad pasklidę ore teršalai neviršytų aplinkos oro kokybės normų.

9. Visą žmogaus palaikų deginimo laiką kremavimo įrenginio antrinėje degimo kameroje temperatūra turi būti ne mažesnė kaip 850 °C, deguonies kiekis ne mažesnis kaip 4 %.

10. Išmetamųjų dujų greitis kamine turi būti ne mažesnis kaip 10 m/s.

11. Patenkančių į kaminą išmetamųjų dujų temperatūra turi būti ne mažesnė kaip 110 °C.

12. Kremavimo įrenginyje turi būti sumontuoti degimo proceso stebėjimo, kontrolės ir valdymo prietaisai.

III SKYRIUS

IŠMETAMŲ Į ATMOSFERĄ IR IŠLEIDŽIAMŲ SU NUOTEKOMIS TERŠALŲ RIBINĖS VERTĖS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-155](#), 2016-03-03, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04347

13. Kremavimo įrenginys turi būti eksploatuojamas taip, kad nebūtų viršijamos žemiau pateiktos į atmosferą išmetamųjų teršalų ribinės vertės:

Teršalas	Ribinė vertė, mg/Nm ³ *
Kietosios dalelės	10
Anglies monoksidas (CO)	50
Vandenilio chloridas (HCl)	30
Dujinės organinės medžiagos (išreikštos kaip bendroji organinė anglis)	20
Gyvsidabris (Hg)	0,1

* – medžiagos masė (mg) viename kubiniame metre (m³) išmetamųjų dujų, apskaičiuota normaliosioms sąlygoms: temperatūra – 0 °C (273° K), slėgis – 101,3 kPa, deguonies kiekis išmetamųjų dujų tūryje – 11%, sausos dujos.

14. Išleidžiamos buitinės ir gamybinės nuotekos turi atitikti galiojančius Nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 „Dėl Nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“, reikalavimus, atliekos turi būti tvarkomos pagal Atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-922](#), 2011-11-29, Žin., 2011, Nr. 151-7132 (2011-12-10), i. k. 111301MISAK00D1-922

Nr. [D1-155](#), 2016-03-03, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04347

IV SKYRIUS

REIKALAVIMAI IŠMETAMŲ Į APLINKĄ TERŠALŲ MONITORINGUI

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-155](#), 2016-03-03, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04347

15. Kremavimo įrenginio antrinėje degimo kameroje turi būti nepertraukiamai (nuolatos) matuojama temperatūra, o iš taršos šaltinio išeinančiose dujose – deguonies kiekis,

anglies monoksido, dujinių organinių medžiagų, vandenilio chlorido ir kietųjų dalelių koncentracija. Informacija apie matavimo rezultatus turi būti prieinama visuomenei ir šios informacijos duomenys atnaujinami ne rečiau kaip du kartus per kalendorinius metus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-922](#), 2011-11-29, Žin., 2011, Nr. 151-7132 (2011-12-10), i. k. 111301MISAK00D1-922

16. Nepertraukiamų vandenilio chlorido ir dujinių organinių medžiagų matavimų nebūtina vykdyti tuo atveju, kai kremavimo įrenginyje naudojama išmetamųjų dujų valymo sistema užtikrina šiems teršalams nustatytos ribinės vertės laikymąsi ir veiklos vykdytojas Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos (toliau – AAD) įrodo, kad išmetamas vandenilio chlorido ir dujinių organinių medžiagų kiekis neviršys šiems teršalams nustatytos ribinės vertės.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-922](#), 2011-11-29, Žin., 2011, Nr. 151-7132 (2011-12-10), i. k. 111301MISAK00D1-922

Nr. [D1-421](#), 2018-05-29, paskelbta TAR 2018-05-29, i. k. 2018-08630

17. 16 punkte nurodytais atvejais vandenilio chlorido ir dujinių organinių medžiagų matavimai išmetamosiose dujose turi būti vykdomi periodiškai, ne rečiau kaip du kartus per kalendorinius metus. Per pirmuosius 6 kremavimo įrenginio eksploatavimo mėnesius matavimai turi būti atliekami ne rečiau kaip kartą per 3 mėnesius. Šių teršalų koncentracija išmetamosiose dujose nustatoma imant ne mažiau kaip 3 mėginius vieno žmogaus palaikų deginimo laikotarpiu ir apskaičiuojant vidutinę vertę.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-922](#), 2011-11-29, Žin., 2011, Nr. 151-7132 (2011-12-10), i. k. 111301MISAK00D1-922

18. Gyvsidabrio koncentracija išmetamosiose dujose kontroliuojama periodiškai, ne rečiau kaip du kartus per metus. Šio teršalo koncentracija nustatoma imant 3 mėginius vieno žmogaus palaikų deginimo laikotarpiu ir apskaičiuojant vidutinę vertę.

19. Automatinės teršalų matavimo sistemos turi būti įrengiamos pagal LST EN 14181 „Stacionarių šaltinių išmetamieji teršalai. Automatinių matavimo sistemų kokybės užtikrinimas“ standarto reikalavimus.

20. Iki kiekvienų kalendorinių metų gruodžio 30 dienos turi būti sudarytas 17 ir 18 punktuose nurodytų teršalų periodinių matavimų grafikas ateinantiems kalendoriniams metams, kurio nuorašas pateikiamas AAD. 15 punkte nurodytų nepertraukiamų (nuolatinių) matavimų duomenys AAD pareikalavus turi būti pateikiami nuolat.

Apie kiekvieną 13 punkte nurodyto teršalo ribinės vertės viršijimo atvejį ir numatomus veiksmus išmetamam teršalo kiekiui sumažinti raštu ir/arba bendruoju AAD el. pašto adresu nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną turi būti pranešama AAD. Licencijuojamos veiklos sąlygų pažeidimu laikoma, kai, praėjus 6 mėnesiams po kremavimo įrenginio eksploatavimo pradžios, viršijama 13 punkte nustatyta ribinė vertė bet kuriam teršalui ir/arba nesilaikoma 14 punkte nustatytų reikalavimų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-922](#), 2011-11-29, Žin., 2011, Nr. 151-7132 (2011-12-10), i. k. 111301MISAK00D1-922

Nr. [D1-421](#), 2018-05-29, paskelbta TAR 2018-05-29, i. k. 2018-08630

V. PRIEŽIŪRA IR ATSAKOMYBĖ

21. Aprašo reikalavimų, kurie yra viena iš licencijuojamos kremavimo veiklos sąlygų, nustatytų Kremavimo veiklos licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Kremavimo veiklos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“, 24 punkte, laikymąsi kontroliuoja AAD.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-922](#), 2011-11-29, Žin., 2011, Nr. 151-7132 (2011-12-10), i. k. 111301MISAK00D1-922

Nr. [D1-155](#), 2016-03-03, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04347

Nr. [D1-421](#), 2018-05-29, paskelbta TAR 2018-05-29, i. k. 2018-08630

22. Asmenys, pažeidę šio Aprašo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

APLINKOSAUGINĖS REKOMENDACIJOS DĖL KARTU SU ŽMONIŲ PALAIKAIS KREMUOJAMŲ KARSTŲ, ĮKAPIŲ IR KITŲ DAIKTŲ

Siekiant visose gyvenimo srityse paskatinti aplinką ir gamtinius resursus tausojantį visuomenės elgesį, išvengti ar kiek įmanoma sumažinti galimą oro taršą, neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai vykdant žmogaus palaikų kremavimą, kremavimo įmonėms rekomenduojama laikytis šių rekomendacijų dėl kartu su žmonių palaikais į kremavimo įrenginį patenkančių daiktų – karstų, karstų apdailos, įkapių, religinių simbolių ir kitų daiktų:

1. Karstai:

1.1. kremavimui rekomenduojama naudoti karstus, pagamintus tik iš masyviosios medienos, kuri turėtų būti neapdorota impregnamentais, antiseptikais ar halogenintų angliavandenilių savo sudėtyje turinčiomis medžiagomis;

1.2. išorinei karsto apdailai ar tvirtinimui naudojamos detalės turėtų būti pagamintos iš tokių pačių medžiagų kaip ir karstas (metalinės, plastikinės ir iš kitų medžiagų pagamintos išorinės detalės turėtų būti nuimtos prieš patalpinant karstą į kremavimo įrenginį);

1.3. karsto lentos ar kitos jo dalys tarpusavyje neturėtų būti sutvirtintos metalinėmis vinimis, kabėmis, medvaraščiais ir pan.;

1.4. karstas neturėtų būti padengtas lakais, dažais, klijais ar kitokiomis medžiagomis, savo sudėtyje turinčiomis sunkiųjų metalų, arba kuriuos deginant susidaro daug dūmų.

2. Vidinė karsto apdaila (patiesalas, pagalvėlė, apklotas, kiti karsto apdailos elementai) turėtų būti pagaminta tik iš natūralios kilmės celiuliozinės medžiagos (medvilnė, linai, viskozė, celiuliozės acetatas ir pan.), celiuliozės su ne didesniu kaip 30 % sintetikos kiekiu arba iš medžiagų, pagamintų iš polialkenų (pluoštas, vata), taip pat polietileno ir polipropileno plėvelės.

3. Mirusiųjų aprangai taikomos tokios pat rekomendacijos kaip ir karsto vidinei apdailai.

4. Nerekomenduojama karsto vidinei apdailai ir mirusiųjų aprangai naudoti detales ar drabužius, kurių sudėtyje yra kaučiuko (gumos) arba polivinilchlorido (PVC).

5. Gėlės, religiniai simboliai ir kiti kartu su velioniu į karstą dedami daiktai turėtų būti natūralūs arba pagaminti iš natūralių medžiagų.

6. Karstuose naudojamos dezinfekavimo, kvapus sugeriančios ar kitos pagalbinės medžiagos turėtų būti pagamintos taip, kad jų sudėtyje nebūtų halogenintų angliavandenilių ir sunkiųjų metalų.

Papildyta priedu:

Nr. [D1-155](#), 2016-03-03, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04347

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-120](#), 2011-02-09, Žin., 2011, Nr. 18-884 (2011-02-12), i. k. 111301MISAK00D1-120

Dėl aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymo Nr. D1-357 "Dėl Aplinkosaugos reikalavimų kremavimo įmonėms aprašo patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-922](#), 2011-11-29, Žin., 2011, Nr. 151-7132 (2011-12-10), i. k. 111301MISAK00D1-922

Dėl aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymo Nr. D1-357 "Dėl Aplinkosaugos reikalavimų kremavimo įmonėms aprašo patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-155](#), 2016-03-03, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04347

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymo Nr. D1-357 „Dėl aplinkosaugos reikalavimų kremavimo įmonėms aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-421](#), 2018-05-29, paskelbta TAR 2018-05-29, i. k. 2018-08630

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymo Nr. D1-357 „Dėl Aplinkosaugos reikalavimų kremavimo įmonėms aprašo patvirtinimo“ pakeitimo